

Sopivan merkkipoijun valinta

Merkkipoijut eivät ole mikään uusi keksintö. Valinnanvaraa niissä on runsaasti niin värin, pituuden kuin materiaalinkin suhteen. Niissä voi olla myös monia lisäominaisuuksia. Mitä sitten tulisi ottaa huomioon merkkipoijua valittaessa?

Keltainen, oranssi, vihreä, vaaleanpunainen, kaksivärinen? Mikä on oikea väri?

Sukellusvarusteissa löytyy värejä joka lähtöön, ja tällöin saattaa mieleen juolahtaa, että merkkipoijun värin olisi ehkä hyvä sopia yhteen vaikkapa räpylöiden värin kanssa. Mitä sitten tulisi ottaa huomioon merkkipoijun väriä valittaessa, ja mitä eri värit mahdollisesti viestittävät vai viestittävätkö ne mitään?

On hyvä miettiä aivan ensiksi sitä, miksi merkkipoijua käytetään. Vastaus on itse asiassa hyvin yksinkertainen: *poijua tarvitaan sen varmistamiseksi, että muut osaavat kiinnittää huomionsa sukeltajaan ja että hän tulee nähdyksi.*

Meriteollisuudessa hengenpelastusvälineitä koskevat monet erilaiset säännöt ja määräykset. Itse asiassa SOLAS-sopimus (Kansainvälinen sopimus ihmishengen turvallisuudesta merellä) ja LSA-säännöstö (hengenpelastuslaitteita koskevat määräykset) vaativat, että hengenpelastusvälineiden kaikissa osissa on käytettävä selvästi näkyviä värejä, jotka auttavat kohteen havaitsemisessa.

Vaikka merkkipoijuja ei lasketakaan hengenpelastusvälineiksi, on niillä kuitenkin sama tehtävä kuin pelastusvälineillä. Niiden avulla pyritään varmistamaan, ettei sukeltaja pääse katoamaan, vaan hänet voidaan paikallistaa merkinantovälineen ansiosta. Näitä välineitä ja niiden käyttöä eivät kuitenkaan mitkään määräykset säätele. Ei ole olemassa mitään pakollista väriä, vaikka merenkulku- ja pelastusjärjestöjen **yleisesti hyväksytty suositus on se, että sopivimmat värivaihtoehdot ovat oranssi, keltainen ja toisinaan myös punainen.**

Sukeltajien keskuudessa ainoa merkkipoijujen värejä koskeva vaatimus on se, että poijun värin on oltava helposti havaittava. Mitään tiettyä väriä ei erityisesti suositella ennen muita värejä.

Hyvin tärkeää on ottaa huomioon se, että värin tulee erottua erinomaisesti veden pinnasta (ja myös ilmasta). Tutkimusten avulla on pyritty määrittämään sopiva väri, mutta näiden tutkimusten tulokset eivät ole yhteneväisiä. Haluamme nauttia sukeltamisesta eri merialueilla, ja näillä eri alueilla veden väri ei aina ole sama. Samoin merkkipoijun värin tehokkuuteen saattaa vaikuttaa myös auringonvalo. Näyttää siltä, että fluoresoiva vihreä (vihreänkeltainen) ja fluoresoiva oranssi ovat kaikkein parhaiten näkyvät värit ja soveltuvat siis parhaiten sukeltajien tarpeisiin.

Sopiiko oranssi merkkiväriksi turva- ja etappipysähdyksissä ja keltainen hätätilanteissa?

Ei siis ole olemassa mitään kansainvälisesti hyväksyttyä väriä merkkipoijuja koskien, eikä myöskään mitään tiettyä sovittua merkitystä tietyille väreille. Joillakin alueilla tai joidenkin sukellusryhmien keskuudessa on yleisesti sovittu, että oranssia väriä tulee käyttää tavallisissa tilanteissa ja keltaista hätätilanteissa. Joissakin tapauksissa sukeltajat jopa liittävät viestin sisältävän laatan keltaiseen merkkipoijuun, jolloin viestistä on mahdollista nähdä välittömästi, minkälaisesta hätätilanteesta on kysymys ja minkälaista apua tarvitaan. Näin toimittaessa sukeltajilla on siis sukelluksella mukanaan kaksi merkkipoijua, joita he käyttävät haluttuun viestintään pinnalla olijoille. Tällöin miehistö kykenee reagoimaan nopeammin ja myös mahdollisesti auttamaan hätätilanteen hoitamisessa.

Tämä menetelmä toimii kuitenkin vain silloin jos ryhmän kaikilla sukeltajilla on kaksi merkkipoijua. Todellisuudessa useimmilla sukeltajilla on kuitenkin mukanaan vain yksi merkkipoiju, ja sen värikin saattaa olla mikä tahansa.

Jotkut merkkipoijut saattavat olla myös toiselta puolelta oransseja ja toiselta puolelta keltaisia. Syynä tähän on se, että oranssi puoli näkyy paremmin kirkkaassa auringonvalossa ja keltainen puoli taas aamunkoitteessa. Tällaista merkkipoijua ei voida tietenkään käyttää silloin, kun halutaan viestittää tietyistä hätätilanteista.

Tärkeintä värin valinnassa on kuitenkin se, että valitsemasi värin ansiosta sinut on helppo havaita. Ennen sukellusta on myös hyvä tarvittaessa sopia hätätilanteessa käytettävän värin merkityksestä.

Mikä on sopiva pituus merkkipoijulle ja mistä materiaalista ne tulisi valmistaa?

On hyvä muistaa, että merkkipoijua käytetään nimenomaan siksi, että muut voisivat nähdä sinut. Jos poiju on liian lyhyt tai jos halkaisija on liian pieni, sitä ei voida havaita kauempaa. Havaitseminen on vaikeaa erityisesti erikoisolosuhteissa, esimerkiksi korkeassa aallokossa. Jos merkkipoiju toisaalta taas on liian pitkä, sitä voi olla vaikea saada pysymään pystyasennossa. Toisaalta mitä korkeammalle pinnan yläpuolelle se nousee, sitä helpompi se on havaita kauempaakin.

Käytetyillä materiaaleilla ei ole varsinaisesti merkitystä näkyvyyden kannalta, mutta niillä saattaa olla vaikutusta tuotteen laatuun ja täten myös kestävyteen. Muovista tai PVC:stä valmistetuissa malleissa on tiivisteet koko merkkipoijun pituudelta, mutta nämä materiaalit päällystettyinä "lämpötiivisteillä" tekevät niistä vähemmän vahvoja verrattuna nailonista valmistettuihin tuotteisiin. Nailontuotteet ommellaan, ja niissä saattaa olla myös sisäkumi, samanlainen kuin on tasapainotusliivissä. Kalliimmissa nailonista valmistetuissa malleissa on usein myös lisäominaisuuksia, jolloin ne ovat tehokkaampia käytössä.

Alta avoin vai itsestään sulkeutuva poiju?

Jotkut merkkipoijut ovat koko ajan auki alaosastaan. Ne täytetään ilmalla vara-annostimesta ja lähetetään pintaan. Ylimääräinen ilma tulee ulos alhaalta, jolloin poiju ei repeä nousun aikana ilman tilavuuden kasvaessa. Näiden mallien ongelmana on se, että kun ne lähetetään syvältä ylös, ne saattavat kaatua pinnalla, jolloin ilma pääsee karkaamaan. Lopputuloksena saattaa olla se, että ne uppoavat uudestaan tai jäävät puoleksi täyttyneinä pinnalle. Tällöin niistä ei enää ole kovinkaan paljon hyötyä.

Itsestään sulkeutuva poiju puolestaan estää ilman karkaamisen pohjan kautta. Tämä takaa sen, että niin

kauan kuin pidät siiman kelalla kireänä, merkkipoiju pysyy pinnalla pystyssä. Kelaat tarvitset siis sitä varten, että voit lähettää poijun pintaan. Se ei kuitenkaan riitä, että saat merkkipoijun nousemaan pintaan asti, vaan sinun on myös varmistettava, että siima pysyy tarpeeksi kireällä. Itsestään sulkeutuvat merkkipoijut eivät pääse repeytymään nousun aikana, koska niissä on ylipaine- tai poistoventtiili.

Itsestään sulkeutuva merkkipoiju on kätevä käytössä myös siinä tapauksessa, että käytät sitä vain pinnalla etkä lähetä sitä ylöspäin, koska ilma ei pääse karkaamaan joka kerran, kun poiju kaatuu.

Saatavilla on myös sellaisia malleja, jotka voidaan täyttää puhaltamalla ilmaa suun kautta tai käyttämällä pientä sukelluspulloa tai täyttöletkua. Kaikista näistä ominaisuuksista saattaa olla sinulle ylimääräistä hyötyä, mutta täyttöletkun liittäminen pintaan lähettämistä varten saattaa johtaa sinut tilanteeseen, joka ei ole enää hallinnassasi. Tällaista et toivo kohdallesi. Joka tapauksessa on tärkeää opetella käyttämään turvallisuusvälineitä oikein jo ennen onnettomuustilanteeseen joutumista, on kyse sitten mistä tahansa välineestä.

Lisäominaisuudet

Joissakin merkkipoijuissa on heijastava raidoitus. Tästä on hyötyä yöaikaan, kun käytössä on valonheittimet. Joissakin malleissa on yläosassa kiinnityspaikka välkkyvälle valolle tai valotikuille. Nämä ovat myös hyödyllisiä öiseen aikaan. Yhdellä merkkipoijujen valmistajalla on poijussa jopa tasku, johon voi laittaa oman hälytyslähettimen.

Markkinoilla on myös saatavilla merkkipoijuja, joissa on tasku pohjassa. Tämä tasku voi olla tyhjä tai se voi

sisältää lisää turvalisuusvälineitä. Sitä voidaan myös käyttää minikelan säilytyspaikkana, silloin kun kela ei ole käytössä. Seuraava saattaa ehkä kuulostaa itsestäänselvyydeltä, mutta on kuitenkin tärkeää muistaa se, että syvällä ollessasi tarvitset merkkipoijun käyttämistä varten kelan, ja useimmiten tämä kela pitää ostaa erikseen.

Merkkipoiju saattaa olla ratkaisevassa roolissa silloin kun joudut kauaksi tukialuksestasi tai rannasta, eikä kukaan kykene havaitsemaan sinua. Sellaisessa tilanteessa toivot varmasti, että käytössäsi oleva merkkipoiju olisi paras mahdollinen. Tämä on hyvä pitää mielessä aina silloin, kun pohdimme sitä, minkälainen merkkipoiju meidän tulisi hankkia. Kun mietitään minkä tahansa sellaisen välineen hankkimista, joka saattaa pelastaa ihmishengen, hinnan ei tulisi olla ratkaisevana tekijänä ostotilanteessa. Laatu ja käyttökelpoisuus ovat ne kaksi ominaisuutta, joiden avulla voidaan arvioida, kuinka tehokas mikäkin väline on hengenpelastuksessa.

SMB-poiju vai DSMB-poiju?

Englannin kielessä käytetään nimen Delayed Surface Marker Buoy (DSMB) sijasta usein nimeä Surface Marker Buoy (SMB). Näiden kahden merkkipoijun välillä on kuitenkin selvä ero. SMB-merkkipoiju on itse asiassa normaali pintapoiju, johon on kiinnitetty sukeltajan lippu. Sen avulla halutaan osoittaa, että vedessä on sukeltajia. Tämä poiju on käytössä koko sukelluksen ajan.

Haluatko lisää tietoa niistä turvallisuuustuotteista, joiden avulla voit välttää eksymisen sukeltamisen yhteydessä? Tutustu DANin [Älä eksy](#) -turvallisuuuskampanjaan ja lataa verkkosivuiltamme itsellesi oma kopio esitteestämme.